

Multimediální podpora výuky klinických a zdravotnických oborů

webový portál LF MU
<http://portal.med.muni.cz>
ISSN 1801-6103

Návod pro autory

Verze dokumentu

Tento dokument popisuje postup zveřejnění elektronických děl na webovém portálu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity (dále jen portál) při jeho spuštění v lednu 2006, poslední úprava dokumentu: 17.3.2006. Aktualizovaná verze tohoto dokumentu je k dispozici ke stažení na adrese <http://portal.med.muni.cz/downloads>.

Autorům, kteří chtějí zveřejnit své materiály na portálu, je doporučeno seznámit se zároveň s dokumentem „Návod pro uživatele“, který je ve své aktuální verzi dostupný tamtéž.

Typy zveřejňovaných materiálů

Podle rozsahu zveřejněného elektronického díla je toto považováno buď za **pedagogické autorské dílo**, nebo za **multimediální učební pomůcku**. Postup při zveřejňování elektronických děl na portálu je stejný pro obě uvedené kategorie. Pedagogická autorská díla však mohou navíc projít procedurou jejich uznání ediční komise LF MU. Pravidla pro hodnocení elektronických děl byla schválena Vědeckou radou LF MU dne 20.10.2005 a jsou přílohou tohoto dokumentu. Díla uznaná ediční komisí LF MU jsou na portálu označena logem, viz obrázek 1.

Obrázek 1: Loga označující díla uznaná ediční komisí LF MU. Logem vlevo je označena anotace uznaného díla a větším logem vpravo je označeno dílo samotné. Kliknutím na toto logo uživatel vyvolá v novém okně prohlížeče informace ediční komise LF MU, tj. jména a kontakty na autory a oponenty díla.

Typ a forma pedagogického autorského díla

Jako samostatné pedagogické dílo je možné uznat ucelený výukový materiál vztahující se minimálně k jednomu předmětu studovanému na LF MU, a to v podobě, která odpovídá tiskem vydaným skriptům. Dílo musí mít strukturu s jasně vymezenými kapitolami, obrazová a jiná dokumentace musí být zabudovaná do textové části a opatřena průvodními komentáři autora. Dílo musí obsahovat citace aktuální literatury, ze které byly čerpány informace.

Autoři musí maximálně dbát na ucelenou formu díla s využitím všech možností, které zvyhodňují elektronickou formu před formou tištěnou. Jednotlivé části díla nebo základní termíny musí být propojeny a maximálně se na sebe navzájem odkazovat. Dílo by mělo být doplněno o interaktivní testy a jiné prvky „klasického“ e-learningu. Preferovány budou didaktické pomůcky, které by byly obtížně publikovatelné v jiné než elektronické podobě, například obrazové a multimediální atlasy, hypertextové učebnice, výukové weby doplněné o e-learningové kurzy apod.

Podobně jako u tiskem publikovaných děl, je především odpovědností autora, aby dbal na ochranu autorských práv dalších subjektů. Všechny využití materiály musí být řádně citovány. U převzatých fotografií nebo videí z internetu musí dbát autor na pokyny k nakládání s obsahem stránek, ze kterých je materiál převzat. Autoři musí dbát na ochranu práv pacientů, a je proto nepřípustné jakékoli zveřejnění jejich osobních dat. V případech, kdy materiál zobrazuje postavu pacienta je nutné zabezpečit všemi prostředky nemožnost identifikace osoby. V jiném případě musí mít autor podepsaný informovaný souhlas od všech zobrazených osob.

Technické podmínky pro uveřejnění díla na webovém portálu LF MU

Pro uveřejnění díla na webovém portálu LF MU je nutné dodat tyto náležitosti:

1. popisný článek,
2. technické specifikace díla,
3. dílo samotné.

Popisný článek je hypertextový dokument, který se dá vytvořit přímo na stránkách portálu, a to pomocí elektronického průvodce v sekci <http://portal.med.muni.cz/publication-wizard>. Elektronický průvodce je popsán v následující kapitole tohoto dokumentu.

Alternativně je možné popisný článek zaslat elektronickou poštou na emailovou adresu portal@med.muni.cz ve formátu MS Word nebo PDF s obrazovou dokumentací uloženou orientačně v textu a zároveň ve zvláštních souborech. Přijímány jsou soubory s obrazy v těchto formátech: jpeg, tiff, gif a png.

Popisný článek obsahuje tyto povinné části:

- Ø název díla,
- Ø autor a spoluautoři (jména, příjmení, tituly, e-mailové a telefonické kontakty),
- Ø upřednostňovaná sekce v rámci portálu (vyberte ze seznamu na portálu),
- Ø upřednostňovaná lékařská disciplína (vyberte ze seznamu na portálu nebo dopište vlastní návrh),
- Ø anotační text (abstrakt) a anotační obrázek,
- Ø 4-7 klíčových slov
- Ø text popisující pedagogické dílo a jeho části včetně obrazové dokumentace.

Popisný článek podléhá redakčním úpravám, které zajišťují administrátoři portálu.

Technické specifikace díla se předávají v textovém dokumentu buď jako jedna z příloh popisného článku v sekci <http://portal.med.muni.cz/publication-wizard>, nebo jako další příloha emailu zasláního spolu s popisným článkem na adresu portal@med.muni.cz. Obsahem dokumentu je přesný název a verze softwarových nástrojů, pomocí kterých bylo dílo vytvořeno včetně operačního systému počítače, na kterém bylo dílo vytvořeno. Dále následuje seznam všech technologií a technických prostředků, na nichž je závislý bezchybný provoz díla.

Samotné dílo (obrazový atlas, elektronická skripta, program apod.) nebo jeho zveřejňovaná část se jako soubor nebo sada souborů ukládá jako příloha nebo přílohy popisného článku v sekci <http://portal.med.muni.cz/publication-wizard>. Alternativně je možné dílo zaslat poštou na optickém nosiči (CD nebo DVD) na adresu:

Masarykova univerzita
CBA, Ing. Daniel Schwarz, Ph.D.
Kamenice 126/3
625 00 Brno.

Jestliže je nutný pro on-line provoz díla speciální software (databázový server, speciální obrazový převaděč apod.), budou na základě dodaných technických specifikací dohodnuty individuální technické podmínky zveřejnění díla na portálu.

Elektronický průvodce zasíláním díla

Zaslání díla pomocí interaktivního průvodce, který je součástí uživatelských služeb portálu může významně urychlit jeho zveřejnění.

Pro vstup do elektronického průvodce je potřeba se přihlásit svým uživatelským jménem a heslem, které uživatel získá registrací na portálu na adrese <http://portal.med.muni.cz/user-account>.

Elektronický průvodce zasíláním díla je přístupný na adrese <http://portal.med.muni.cz/publication-wizard>. Skládá se ze 5 kroků (formulářů), mezi kterými je možno libovolně přecházet. Všechna pole formulářů jsou nepovinná. Jejich vyplnění však může významně ovlivnit rychlost zveřejnění díla na portálu.

Krok 1

Ve formuláři vyplňte název díla. Dále zvolte nejvhodnější sekci, ve které chcete dílo publikovat a jednu z nabízených lékařských disciplín. Pokračujte stiskem tlačítka „Další“.

Krok 2

V poli pro anotaci uveďte stručný popis díla (maximálně 250 slov). V poli pro hlavní text vypište znění popisného článku díla. Pomocí ikon v záhlaví tohoto bloku můžete provést základní formátování textu. Pokračujte stiskem tlačítka „Další“ nebo se vraťte na předchozí formulář tlačítkem „Předchozí“.

Krok 3

Pomocí tlačítka „Upload+editace obrázku anotace“ přejděte do plovoucího okna, ve kterém můžete:

- Ø z dostupných obrázků vybrat obrázek vhodný pro anotaci díla nebo
- Ø nahrát na server vlastní obrázek s rozměrem 75x75 pixelů ve formátu JPEG.

Dále uveďte jména, příjmení a tituly všech v autorů v pořadí, jak se mají objevit v publikovaném článku (a v jeho bibliografických citacích). Vyplňte seznam 4 až 7 klíčových slov oddělených čárkou. Pokud existují na portálu díla, která souvisejí s právě zasílaným dílem, vypište do následujícího pole ID těchto děl. ID těchto děl tvoří poslední část URL adresy zobrazené ve Vašem prohlížeči při prohlížení těchto děl.

Krok 4

Nahrajte postupně všechny přílohy popisného článku, tj. další samostatné soubory, které spolu s popisným článkem tvoří zasílané elektronické dílo. U každé přílohy zvolte typ skupiny uživatelů, která bude mít k této příloze přístup (bude si ji moci stáhnout na své PC pro vlastní

potřebu). Skupiny uživatelů, na které je možné omezovat přístup k souborům na portálu jsou probrány dále v tomto dokumentu.

Krok 5

Náhled na vytvořený dokument. Můžete se vrátit na kterýkoli z předchozích kroků průvodce a provést případné změny. Dále

- Ø stiskněte tlačítko „OK“ pro uzamknutí díla a současné odeslání zprávy administrátorovi o novém díle na portálu ke zveřejnění,
- Ø nebo stiskněte „STORNO“ pro úplné smazání výsledků Vaší práce
- Ø nebo nemačkejte žádné tlačítko a vraťte se k zasílání svého díla později v sekci <http://portal.med.muni.cz/user-account>.

Omezení přístupu

Každý výukový materiál, který je na portálu zveřejněn, se skládá z:

- Ø popisného článku (vždy veřejná část, přístupná komukoli)
- Ø a sady příloh (přístup ke odděleným souborům může být omezen).

Skupinu uživatelů, kteří si mohou přílohu stáhnout na lokální PC a prohlédnout si ji, je omezen dle přání autora zveřejněného materiálu. Stažení přílohy může být omezeno na:

- Ø anonymní uživatel: v podstatě žádná omezení,
- Ø registrovaný uživatel: uživatel má na portálu své uživatelské jméno a heslo, které nijak nesouvisí s IS MU,
- Ø uživatelé MU: uživatel je registrovaný na portálu a dále se prokázal platnou kombinací UČO a hesla z IS MU,
- Ø uživatelé LF MU: uživatel je registrovaný na portálu a dále se prokázal platnou kombinací UČO a hesla z IS MU. IS MU navíc indikuje, že tento uživatel je studentem nebo pedagogem studijního oboru akreditovaného na LF MU.
- Ø osobní vyžádání u autora: registrovaný uživatel portálu si vyžádá formou osobní komunikace u autora materiálu možnost jeho stažení, které je pak umožněno vygenerováním jednorázového odkazu, jenž uživatel najde na stránce s informacemi o svém uživatelském účtu.

Ochrana autorských práv na webovém portálu LF MU

Autorské právo je právem neformálním, tzn. že díla, která mu podléhají, není nutné nikde dále registrovat – právo autorské vzniká ihned po zveřejnění díla. Předmětem práva autorského je podle zákona 121/2000 Sb. „dílo, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.“ Materiály zveřejňované na portálu, jsou v drtivé většině předměty práva autorského. Jedná se o výše vymezená pedagogická díla a dále i o multimediální učební pomůcky (digitální videozáznamy, výukové weby, e-learningové kurzy a podklady k přednáškám) nebo jejich zveřejněné části. Výjimkou jsou pouze nesestříhané a jinak neupravené videozáznamy, na které se ovšem vztahuje právo výrobce těchto záznamů.

Drtivá většina zveřejňovaných materiálů na portálu podléhá režimu zaměstnaneckých děl, což znamená, že vykonavatelem autorských práv je Masarykova univerzita. Ve zvláštních případech, kdy je dílo vytvořeno nad rámec pracovních úvazků a zároveň není ani vytvořeno v rámci grantových a rozvojových programů poskytnutých Masarykově univerzitě, může být dílo

zveřejněno na portálu na základě individuální licenční smlouvy. Tyto případy se týkají hlavně autorů působících mimo Masarykovu univerzitu.

Přestože zveřejňovaná díla podléhají z právního hlediska režimu zaměstnaneckých děl, je na portálu posílena podstata autorské tvůrčí činnosti, bez níž by jednotlivé didaktické materiály nemohly vůbec vzniknout. Je přitom využito mechanismů uvedených v následujících bodech:

- Ø Vždy jsou uváděna jména autora a spoluautorů jakéhokoli zveřejněného materiálu.
- Ø Portál obsahuje instrukce popisující, jak je možné nakládat s jeho obsahem. S těmito instrukcemi je povinen se seznámit každý registrovaný uživatel portálu. Instrukce obsahují varování pro uživatele, kteří nejsou dostatečně obeznámeni s autorským zákonem, a dále značku: © Masarykova univerzita, 2005-2006. Ta vymezuje instituci, na kterou jedinou je možné se obracet s žádostí o souhlas s jiným použitím zveřejněného materiálu než pro vlastní potřebu.
- Ø Technická omezení přístupu vedoucí ke snížení rizik porušení práv autorských. Autor publikace si může zvolit omezený okruh uživatelů, kteří budou mít ke zveřejněným materiálům přístup.

Pravidla pro hodnocení elektronických děl na LF MU

Pravidla zde uvedená byla schválena Vědeckou radou LF MU dne 20.10.2005. Elektronické verze vědeckých publikací a pedagogických děl (učebních textů) jsou na LF hodnoceny stejným způsobem jako odpovídající práce vydané v tištěné podobě. Pro uznání proto musí e-verze prací splňovat níže uvedené náležitosti:

Uznání e-verze publikací (původní práce, review publikované v e-časopisech)

- Ø Příspěvky v e-časopisu musí být prokazatelným způsobem oponovány (tzv. „peer review“).
- Ø Časopis v e-verzi musí mít vlastní ISSN.
- Ø Úplný záznam e-verze publikace musí být uveden v RIVu včetně URL adresy časopisu.
- Ø Uznání e-verze publikací více autorů se řídí stejnými pravidly jako u publikací vydaných v tiskové podobě.

Uznání e-verze pedagogických děl

- Ø Díla musí být zveřejněna na oficiálním webovém portálu LF MU <http://portal.med.muni.cz>.
- Ø Před zveřejněním na webovém portálu LF MU musí proběhnout standardní schvalovací procedura přes ediční komisi LF MU, která určí posuzovatele.
- Ø V záhlaví zveřejněné e-verze pedagogického díla musí být uvedena jména autorů díla, jejich pracoviště, jejich telefonní a faxové číslo a e-mailové adresy.
- Ø V záhlaví zveřejněné e-verze pedagogického díla musí být uvedena jména posuzovatelů, jejich pracoviště, jejich telefonní a faxové číslo a e-mailové adresy.
- Ø Uznání e-verze pedagogického díla více autorů se řídí stejnými pravidly jako u děl vydaných v tištěné podobě.
- Ø Mimo LF MU musí být e-verze pedagogického díla zveřejněna na webovém portálu akreditované lékařské fakulty.

Oponentní řízení

Před oficiálním uznáním e-verze pedagogického díla musí proběhnout jeho oponentní řízení. Jmenování posuzovatelů provádí ediční komise LF MU. Na základě kladných posudků a po provedení eventuálních oprav podle požadavků oponentů je pedagogické dílo oficiálně uznáno, což se na webovém portálu projevuje následujícím způsobem: zveřejněná pedagogická díla, která jsou oficiálně uznána LF MU, mají v záhlaví logo LF MU a dále jména posuzovatelů, jejich pracoviště, telefonní a faxová čísla a e-mailové adresy. Takto jsou díla oficiálně uznána LF MU viditelně odlišena od těch, u nichž oponentní řízení neproběhlo, viz obrázek 1.